

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Για τη Δίκαιη Δίκη και την αντιμετώπιση φαινομένων Αρνησιδικίας»

Α. Πολιτική Δίκη - ΑΚ

- 1. Δικαστική μεσολάβηση:** Οργανώνεται με πληρότητα η δυνατότητα προσφυγής σε δικαστική μεσολάβηση, η οποία μπορεί να γίνει είτε πριν από την άσκηση της αγωγής, είτε κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας. Η δικαστική μεσολάβηση περιλαμβάνει ξεχωριστές και κοινές ακροάσεις και συζητήσεις των μερών και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους με τον μεσολαβητή Δικαστή, ο οποίος είναι είτε ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, είτε ένας από τους αρχαιότερους Πρωτοδίκες για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου γνώσεων και εμπειρίας. Έτσι, επιτυγχάνεται η επίλυση μιας ιδιωτικής διαφοράς στο συντομότερο δυνατό χρόνο. Με όλες τις εγγυήσεις της δικαστικής λειτουργίας. Και αποτρέπονται περιττές οξυύτητες εξαιτίας της επιμονής στη δικαστική αντιδικία. Τίθενται συγκεκριμένα κριτήρια και αιτίες ενθάρρυνσης του νέου θεσμού της δικαστικής μεσολάβησης.
- 2. Η συναινετική λύση του γάμου,** γίνεται με γραπτή συμφωνία των δύο πλευρών, με αναγκαία παράσταση δικηγόρου, ενός για κάθε μέρος, και με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου ή τον νόμιμο αντικαταστάτη του, με αποτέλεσμα έτσι να μην υφίσταται πλέον δεύτερη συζήτηση για τη λύση του γάμου με συμφωνία των μερών. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, μόνο στο Πρωτοδικείο Αθηνών, εισάγονται κάθε έτος περί τις **4000** αιτήσεις για συναινετική λύση του γάμου. Οι ενδιαφερόμενοι ταλαιπωρούνται ασκόπως, με δύο συζητήσεις με το αυτό αντικείμενο, που καθυστερούν τη λύση του γάμου πάνω από ένα χρόνο. Η νέα νομοθετική πρόταση προβλέπει όλες τις εγγυήσεις για την ακριβή αποτύπωση της

συμφωνίας των ενδιαφερομένων και την ειλικρίνεια και γνησιότητα των δηλώσεών τους.

Προβλέπεται επίσης η υποχρεωτική συμμετοχή πληρεξουσίων Δικηγόρων στο νέο τρόπο έκδοσης συναινετικών διαζυγίων.

3. Τα διαζύγια με αντιδικία, η ακύρωση του γάμου, η αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας του γάμου, οι σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, καθώς και οι διαφορές από τις σχέσεις γονέων και τέκνων μεταφέρονται από το Πολυμελές στο Μονομελές Πρωτοδικείο.
4. Μεταφέρεται από τα Πρωτοδικεία στα Ειρηνοδικεία η εκδίκαση των υποθέσεων της εκουσίας δικαιοδοσίας (πλην του ν. 3588/2007 -πτωχευτικός κώδικας- και του ν. 2664/1998 - υποθέσεις κτηματολογίου-), σε ορισμένες δε από αυτές αποφεύγεται η εκδίκασή τους στο ακροατήριο και αποφασίζονται με διάταξη του Ειρηνοδίκη.
Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής περιπτώσεις:
5. Μεταφέρεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο στο Ειρηνοδικείο η αρμοδιότητα του ορισμού προσωρινής διοίκησης νομικού προσώπου, η οποία θα γίνεται πλέον με διάταξη του Ειρηνοδίκη.
6. Μεταφέρεται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών στον Ειρηνοδίκη η αρμοδιότητα ορισμού εκκαθαριστή, η οποία θα γίνεται πλέον με διάταξη του Ειρηνοδίκη.
7. Απλοποιείται και συντομεύεται η διαδικασία δημοσίευσης καταστατικού σωματείου. Δεν απαιτείται απόφαση του Πρωτοδικείου. Αρκεί διάταξη του Ειρηνοδίκη.
8. Το Ειρηνοδικείο αποκτά την αρμοδιότητα στο σύνολο των ενεργειών για τις δημοσιεύσεις των διαθηκών. Ειδικότερα: Η αρμοδιότητα δημοσίευσης της διαθήκης μεταφέρεται από το Πρωτοδικείο στο Ειρηνοδικείο και θα γίνεται πλέον με διάταξη του Ειρηνοδίκη. Σε διαδικασία ενώπιον του Ειρηνοδίκη μεταφέρεται και η διαδικασία δημοσίευσης της μυστικής διαθήκης. Τέλος, γίνονται οι

αναγκαίες προσαρμογές ως προς το περιεχόμενο του σχετικού πρακτικού, τις κοινοποιήσεις του και τις γνωστοποιήσεις από τις προξενικές αρχές.

9. Το ίδιο ισχύει για την έκδοση κληρονομητηρίου. Και στην περίπτωση αυτή, η έκδοση του κληρονομητηρίου θα γίνεται πλέον με διάταξη του Ειρηνοδίκη.
10. Προστίθεται τόκος επιδικίας για τις χρηματικές οφειλές ως αντικίνητρο για την άσκοπη παράταση της διεξαγωγής των δικών.
11. Δεν συνυπολογίζεται για τον υπολογισμό της αξίας του αντικειμένου της δίκης η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη όταν σωρεύεται με άλλες αξιώσεις.
12. Μια καινοτόμος επέμβαση προτείνεται στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ειδικότερα, με το ισχύον σύστημα η συζήτηση της ανακοπής κατά των πράξεων εκτελέσεως προσδιορίζεται τέλος του 2015 με αποτέλεσμα έτσι - και σε περίπτωση που ο οφειλέτης έχει πετύχει αναστολή εκτελέσεως - να ματαιώνεται η ικανοποίηση του δανειστή. Για το λόγο αυτό προβλέπεται η ανακοπή να έχει εκ του νόμου ανασταλτικό αποτέλεσμα και να εισάγεται για συζήτηση το αργότερο σε εξήντα (60) ημέρες. Μετά το τέλος της συζήτησης, ο δικαστής θα αποφασίζει εάν η ανακοπή θα συνεχίσει να έχει ή όχι ανασταλτικό αποτέλεσμα, με ή χωρίς εγγύηση.
13. Επισπεύδεται η διαδικασία συζήτησης της ανακοπής δεδομένου ότι ο δικαστής υποχρεούται να εκδώσει την απόφασή του είτε επί της έδρας είτε εντός 48 ωρών είτε σε δύσκολες υποθέσεις εντός είκοσι (20) ημερών, σε χρόνο όμως και τόπο που ο ίδιος θα ορίσει. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η κατάθεση των προτάσεων να γίνεται τρεις (3) ημέρες πριν τη συζήτηση της υπόθεσης, έτσι ώστε ο δικαστής να έχει λάβει υπόψη του τους ισχυρισμούς και τα αποδεικτικά στοιχεία αμφοτέρων των πλευρών.

14. Περιορίζονται οι λόγοι της ανακοπής ώστε να μη μπορεί ο οφειλέτη να προβάλλει σε μεταγενέστερο χρόνο λόγους που όφειλε να είχε προβάλλει με την ασκηθείσα ανακοπή.
15. Όλα τα παραπάνω ισχύουν και για την ανακοπή των διαταγών πληρωμής.
16. Πολυμελή Πρωτοδικεία. Ενώπιον των Πολυμελών Πρωτοδικείων, αντιμετωπίζεται δραστικά η παθολογία της ύπαρξης τριάντα (30) ή σαράντα (40) υποθέσεων στη δικάσιμο μίας ημέρας και στην εν τέλει ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας μόνο για τρεις έως πέντε υποθέσεις. Οι υπόλοιπες, όπως είναι γνωστό, αναβάλλονται για να εκδικαστούν μετά από περίπου δύο χρόνια. Αυτό έχει δημιουργήσει και περιττό φόρτο στα δικαστήρια και ουσιαστική αρνησιδικία. Η αντιμετώπιση αυτού του θλιβερού φαινομένου γίνεται με μία σειρά ρυθμίσεων που διευκολύνουν την συζήτηση όλων των υποθέσεων που έχουν προσδιοριστεί κυρίως με τη μεταφορά πολλών υποθέσεων στην καθύλη αρμοδιότητα του Μονομελούς και την τροποποίηση της διαδικασίας συζήτησης των υποθέσεων. Δηλαδή, αφού κατά την εκφώνηση της υπόθεσης ο Πρόεδρος του Πολυμελούς διαπιστώσει ποιες υποθέσεις αναβλήθηκαν, ποιες μταιώθηκαν, ποιες δικάσθηκαν ερήμην κλπ, θα αποφασίσει για τις λοιπές που χρήζουν εξέτασης μαρτύρων εάν η εξέταση θα πραγματοποιηθεί εκείνη τη στιγμή, εάν αυτό είναι εφικτό, είτε σε άλλη ημέρα που θα ορίσει ο ίδιος.
17. Καταργείται η σημερινή πολύπλοκη διαδικασία θεώρησης των αποφάσεων. Ο δικαστής παραδίδει το σχέδιο της απόφασης υποχρεωτικά σε ηλεκτρονική μορφή. Φυσικά προβλέπεται μεταβατικό στάδιο για τη δυνατότητα προσαρμογής του συνόλου των δικαστών στην ως άνω απαίτηση.
18. Στις ειδικές διαδικασίες ο δικαστής υποχρεούται να εκδώσει την απόφασή του είτε επί της έδρας είτε εντός 48 ωρών είτε σε δύσκολες υποθέσεις εντός είκοσι (20) ημερών, σε χρόνο όμως και τόπο που ο ίδιος θα ορίσει. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται η κατάθεση των προτάσεων να γίνεται τρεις (3) ημέρες πριν τη συζήτηση της υπόθεσης, έτσι ώστε ο δικαστής να έχει λάβει υπόψη του τους ισχυρισμούς και τα αποδεικτικά στοιχεία αμφοτέρων των πλευρών.

19. Οι αποφάσεις για τους πιστωτικούς τίτλους δημοσιεύονται μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο μέχρι 48 ώρες μετά τη συζήτηση.

20. **Ασφαλιστικά Μέτρα.** Στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Όλα τα ασφαλιστικά μέτρα εκδικάζονται από τα Μονομελή Πρωτοδικεία προκειμένου να επιτευχθεί η αποσυμφόρηση των Πολυμελών Πρωτοδικείων.

β) Η προσωρινή διαταγή θα συζητείται μετά από προηγούμενη κλήση του καθού και σε περίπτωση που γίνει δεκτή, η συζήτηση των ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίζεται μέσα σε 30 ημέρες.

γ) Η απόφαση στα ασφαλιστικά μέτρα δημοσιεύεται αμέσως μετά την περάτωση της ακροαματικής διαδικασίας και το αργότερο σε 48 ώρες μετά τη συζήτηση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν δεν είναι εφικτή η έκδοση της απόφασης στους παραπάνω χρόνους, τότε ο δικαστής οφείλει να ορίσει από έδρας συγκεκριμένη ημέρα για την έκδοση και δημοσίευση της απόφασης, εντός είκοσι (20) ημερών το αργότερο από τη δικάσιμο.

21. Ο Ειρηνοδίκης έχει αρμοδιότητα για έκδοση απόφασης σφράγισης πραγμάτων, αλλά η διενέργειά της γίνεται από συμβολαιογράφο. Εξαιρετικά χρήσιμη διάταξη για τις σφραγίσεις πραγμάτων αποβιωσάντων.

22. Αν δεν οριστεί εμπρόθεσμα ο διαιτητής, ή οι διαιτητές, ή ο επιδιαιτητής και η συμφωνία για διαιτησία δεν ορίζει διαφορετικά, τότε τους ορίζει ο Ειρηνοδίκης. Ο σχετικός κατάλογος των διαιτητών τηρείται στο Ειρηνοδικείο.

23. Ειδική πρόβλεψη υπάρχει σχετικά με τις εργατικές διαφορές που αφορούν στις άκυρες απολύσεις και στη μη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών, καθώς και για διαφορές του οικογενειακού δικαίου που αφορούν σε διατροφές, επιμέλεια, επικοινωνία κλπ, σύμφωνα με την οποία η σχετική αγωγή θα προσδιορίζεται μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση και η απόφαση του Δικαστηρίου θα εκδίδεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες σε

ημερομηνία θα ορίζει από έδρας ο Δικαστής. Προκειμένου δε να αποσυμφορηθούν οι αιτήσεις των ασφαλιστικών μέτρων στις υποθέσεις αυτές, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ασκηθεί αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, θα συζητηθεί και αυτή υποχρεωτικά με την αγωγή.

24. Για την αποσυμφόρηση της αρμοδιότητας των Ειρηνοδικείων, η κοινοποίηση της δήλωσης τρίτου στην κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου σύμφωνα με τον ΚΕΔΕ γίνεται μόνο στον Προϊστάμενο της ΔΟΥ και όχι διαζευκτικά, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα, και στον Ειρηνοδίκη.
25. Απλοποιείται η διαδικασία της κήρυξης εκτελεστού αλλοδαπού τίτλου στην Ελλάδα, αφού πλέον θα κηρύσσεται εκτελεστός με διάταξη του δικαστή.
26. Προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 576 που αφορά στην αναιρετική δίκη, έτσι ώστε όταν περισσότεροι διάδικοι ασκούν αναίρεση και δεν παρίσταται κάποιος από αυτούς ή δεν έδωσε πληρεξούσιο σε Δικηγόρο, να μην κηρύσσεται απαράδεκτη ως προς όλους τους αναιρεσείοντες η συζήτηση της αναίρεσης, γεγονός που λειτουργεί σε βάρος των επιμελών διαδίκων.

B. Ποινική Δίκη

Δικαιοκρατική αντιμετώπιση του τεράστιου όγκου μηνύσεων και εγκλήσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ένωσης Εισαγγελέων και του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών μόνο στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών υπολογίζεται ότι για ολόκληρο το 2011 θα έχουν εισαχθεί περίπου 330.000 μηνύσεις - εγκλήσεις. Η τάση είναι αυξητική, αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι στην αρχή της δεκαετίας 2000-2010 ο αντίστοιχος αριθμός μηνύσεων - εγκλήσεων ήταν 198.489. Σε όλα τα δικαστήρια της χώρας μόνο το 2010 εισήχθησαν 672.014 μηνύσεις.

Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου προβλέπονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις - τομές:

27. Καταργείται η υποχρεωτικότητα της προκαταρκτικής εξέτασης στα πλημμελήματα. Παραμένει υποχρεωτική μόνο για τα κακούργηματα. Συχνά η προκαταρκτική εξέταση στα πλημμελήματα επιβραδύνει κατά πολύ την προδικασία.
28. Ανώνυμες καταγγελίες τίθενται αμέσως στο αρχείο. Διατηρείται το δικαίωμα του εισαγγελέα να διατάξει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, προκαταρκτική εξέταση.
29. Ο μηνυτής στα κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα καταθέτει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού εκατό (100) ευρώ. Σε περίπτωση μη κατάθεσης του παραβόλου η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξαιρούνται τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής ενώπιον του εισαγγελέα εφετών.
30. Ο εγκαλών μαζί με την έγκληση οφείλει να υποβάλει και τα διαθέσιμα σε αυτόν αποδεικτικά στοιχεία που στηρίζουν και αποδεικνύουν αυτήν. Οι καταθέσεις μαρτύρων υποβάλλονται με τον τύπο της ένορκης βεβαίωσης που έχει δοθεί ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου, χωρίς κλήση του καθού στρέφεται η έγκληση. Έτσι επιτυγχάνεται, από τη μία πληρέστερη επεξεργασία της υπόθεσης από τον αρμόδιο Εισαγγελέα και από την άλλη αποφεύγονται περιττές, εκ των πραγμάτων, διαδικαστικές πράξεις και εξοικονομείται πολύτιμος δικαστικός χρόνος, χωρίς βλάβη των δικαιωμάτων των διαδίκων.
31. Ο εισαγγελέας δύναται να απορρίψει την έγκληση με πράξη του η οποία περιλαμβάνει συνοπτική αιτιολογία αν πρόκειται για πλημμέλημα, με διάταξη δε, με συνοπτική ομοίως αιτιολογία, αν πρόκειται για κακούργημα. Η διάταξη επιδίδεται στον εγκαλούντα, ενώ αυτός έχει δικαίωμα να λάβει γνώση και αντίγραφο της πράξης, η οποία κοινοποιείται πάντα στον Εισαγγελέα Εφετών. Κατά της διάταξης, μόνον, του εισαγγελέα πλημμελειοδικών ο εγκαλών μπορεί να προσφύγει στον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών. Ο προσφεύγων υποχρεούται να

καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ. Σε περίπτωση μη κατάθεσης του παραβόλου η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών.

32. Θεσπίζεται Μονομελές Εφετείο Κακουργημάτων για συγκεκριμένα κακουργήματα που δεν επιφέρουν ποινή ισόβιας κάθειρξης. Παραμένει ο δεύτερος βαθμός εκδίκασής των ενώπιον τριμελούς σύνθεσης. Με τις σχετικές διατάξεις δεν θίγεται καθόλου η αρμοδιότητα των Μικτών Ορκωτών Δικαστηρίων. Το Μονομελές Εφετείο δικάζει ευχερώς αποδείξιμα κακουργήματα, όπως υποθέσεις ναρκωτικών, διακεκριμένες κλοπές, ληστείες, του νόμου περί αλλοδαπών, του νόμου περί λαθρεμπορίας, του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας, του νόμου περί τυχερών παιχνιδιών και του νόμου περί αθλητικής βίας. Εκτός αν κατ' αυτών απειλείται στο νόμο η ποινή της ισόβιας κάθειρξης, οπότε παραμένουν και δικάζονται από το τριμελές εφετείο.
33. Καταργείται η ενώπιον του συμβουλίου εμφάνιση του εισαγγελέα και των διαδίκων, όταν τούτο κρίνει την ουσία της κατηγορίας. Σε αυτήν την περίπτωση (κρίση επί της ουσίας της κατηγορίας, προκειμένου να αποφασισθεί εάν θα παραπεμφθεί σε δίκη ο κατηγορούμενος) εφόσον το συμβούλιο κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο μπορεί να διατάξει την εμφάνιση ενώπιον του όλων των διαδίκων.
34. Στην περίπτωση που το συμβούλιο καλείται να αποφασίσει για την εξακολούθηση ή την παράταση της προσωρινής κράτησης ή την υφ' όρον απόλυση καταδίκου, ο κατηγορούμενος έχει τη δυνατότητα, αφού ειδοποιηθεί από τον γραμματέα του συμβουλίου και έχει λάβει και γνώση της πρότασης του εισαγγελέα, να διατυπώσει τις απόψεις του με έγγραφο υπόμνημα, μέσα σε προθεσμία που καθορίζει ο πρόεδρος του συμβουλίου. Το συμβούλιο διατηρεί πάντως τη δυνατότητα να διατάξει την ενώπιον του εμφάνιση του κατηγορουμένου.
35. Προβλέπεται ότι ο ανακριτικός υπάλληλος που ορίζεται από τον εισαγγελέα είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές πράξεις που

αφορούν την υπόθεση για την οποία του δόθηκε η παραγγελία και καλεί ενώπιον του τους μάρτυρες και τους κατηγορούμενους εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του ανακριτικού υπάλληλου. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται το εξαιρετικά δαπανηρό σε χρόνο και κόπο φαινόμενο της περιφοράς της δικογραφίας για προανακριτικές πράξεις ανά την επικράτεια. Συχνά, μάλιστα, υποθέσεις που εξελίσσονται μέσα στον οικιστικό ιστό της πρωτεύουσας καθυστερούν ακόμα και για πολλά χρόνια με την περιφορά της δικογραφίας από Ειρηνοδικείο σε Ειρηνοδικείο, μόνο και μόνο για την εξέταση ενός μάρτυρα. Οι σημερινές συγκοινωνιακές συνθήκες καθιστούν εξοργιστικά περιττή άσκοπη δαπάνη χρόνου και ενεργειών. Αν οι μάρτυρες και οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι άλλων εφετειακών περιφερειών, ο κατά τα άνω ανακριτικός υπάλληλος αναθέτει την εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη των απολογιών των κατηγορουμένων στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει αυτήν μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Ο αρχικά ορισθείς ανακριτικός υπάλληλος μετά το πέρας των άνω ενεργειών επιστρέφει τη δικογραφία με εκτελεσμένη πλήρως την παραγγελία στον παραγγέλοντα εισαγγελέα. Το κίνητρο της παραπάνω ρύθμισης είναι το ίδιο, όπως και της προηγούμενης ρύθμισης. Τα εφετεία Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται ως προς τις δύο προηγούμενες ρυθμίσεις ότι ανήκουν σε μία Εφετειακή περιφέρεια.

36. Σε υποθέσεις το αντικείμενο των οποίων απαιτεί ειδικές γνώσεις, ο ανακριτής μπορεί να ζητήσει από τον εισαγγελέα εφετών, που έχει την ανώτατη διεύθυνση της ανάκρισης, όπως με πράξη του ορίσει ειδικούς επιστήμονες για την υποβοήθηση του έργου της ανάκρισης. Ο ορισμός των προσώπων αυτών γίνεται μεταξύ αυτών που υπηρετούν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η ρύθμιση αυτή θα έχει ιδιαίτερη εφαρμογή κυρίως στα οικονομικά εγκλήματα.
37. Ο ανακριτής δεν επαναλαμβάνει τις ανακριτικές πράξεις που έχουν γίνει κατά την προκαταρκτική εξέταση ή την προανάκριση. Μόνο όταν κρίνει ότι οι πράξεις δεν έγιναν νομότυπα ή όταν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, χρειάζονται ειδική συμπλήρωση, επαναλαμβάνει αυτές. Για την ενέργεια των πράξεων του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα.

38. Δεδομένου ότι ο εισαγγελέας είναι εκείνος που ασκεί την ποινική δίωξη και καθορίζει το αντικείμενο της ποινικής δίκης, ο ανακριτής δεν έχει δικαίωμα της μονομερούς συρρίκνωσης ή διεύρυνσης ή μεταβολής της ασκηθείσας ποινικής δίωξης.
39. Προσωρινή κράτηση μπορεί να διαταχθεί και όταν το έγκλημα τελέστηκε κατ' εξακολούθηση ή στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων απ' αυτό.
40. Σε περίπτωση διαφωνίας ανακριτή και εισαγγελέα για την προσωρινή κράτηση, αποφαινεται την ίδια ημέρα, που απολογήθηκε ο κατηγορούμενος, το Τριμελές Πλημμελειοδικείο, το οποίο συνεδριάζει, αμέσως, ως συμβούλιο και αποφασίζει αφού ακούσει τη γνώμη του εισαγγελέα και των διαδίκων. Μέχρι την έκδοση της απόφασης ο κατηγορούμενος κρατείται.
41. Αυτός που προσφεύγει κατά του κλητήριου θεσπίσματος ενώπιον του εισαγγελέα εφετών, υποχρεούται με ποινή απαραδέκτου να καταθέσει παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού τριακοσίων (300) ευρώ.
42. Αν ο κατηγορούμενος για κακούργημα ο οποίος δεν έχει συνήγορο, αρνηθεί την υπεράσπιση του από τον διορισμένο με βάση τον πίνακα του Δικηγορικού Συλλόγου από το δικαστήριο συνήγορο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει σε αυτόν άλλον συνήγορο από τον ίδιο πίνακα. Σε περίπτωση νέας άρνησης του κατηγορουμένου, το δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης χωρίς διορισμό συνηγόρου. Φυσικά ο κατηγορούμενος δικαιούται σε οποιαδήποτε στάση της δίκης να διορίσει συνήγορο υπεράσπισης της απολύτου ελεύθερης επιλογής του.
43. Ο κατηγορούμενος για κακούργημα, που δεν έχει συνήγορο υπεράσπισης, υποχρεούται δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν την δικάσιμο να ειδοποιήσει τον εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας διορίζει συνήγορο από τον πίνακα και θέτει στη διάθεση του τη δικογραφία.

44. Η αναβολή γίνεται σε δικάσιμο, στην οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής που προήδρευε του δικαστηρίου, που χορήγησε την αναβολή. Οι δικάσιμοι αυτοί είναι ιδιαίτερες και απαγορεύεται να προσδιορισθούν σε αυτές άλλες υποθέσεις.
45. Εάν ο λόγος της αναβολής αναφανεί πριν από τη δικάσιμο, ο διάδικος υποχρεούται να γνωστοποιήσει αυτόν εγγράφως μαζί με τα αποδεικτικά στοιχεία στον αρμόδιο εισαγγελέα. Για την αναβολή αποφασίζει το δικαστήριο σε συμβούλιο, χωρίς την παρουσία διαδίκων. Προκειμένου δε για δίκη ενώπιον των Μικτών Δικαστηρίων, το συμβούλιο των εφετών.
46. Σε περίπτωση που το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο καταδικάσει τον κατηγορούμενο για πλημμέλημα, η έφεση του κατηγορουμένου κατά της απόφασης αυτής δικάζεται από το εκ τακτικών δικαστών δικαστήριο του μεικτού ορκωτού εφετείου πριν την συγκρότηση του τελευταίου.
47. Αυξάνεται το κατώτατο όριο για έφεση των αποφάσεων του πταισματοδικείου: Επιτρέπεται έφεση αν ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε κράτηση περισσότερο από 40 ημέρες ή σε πρόστιμο πάνω από 500 ευρώ.
48. Ο ορισμός συνολικής ποινής (συγχώνευση) γίνεται πλέον από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και όχι από το δικαστήριο. Κατά της πράξης του εισαγγελέα επιτρέπεται προσφυγή στο αρμόδιο δικαστήριο. Η ρύθμιση δεν αφορά τον ορισμό συνολικής ποινής που γίνεται από το δικαστήριο της ουσιαστικής εκδίκασης μιας υπόθεσης.
49. Οι πράξεις της ελαφράς σωματικής βλάβης, της ελαφράς σωματικής βλάβης από αμέλεια, της εξύβρισης, της απειλής (το τρίδυμο του ελληνικού καβγά) και της απλής δυσφήμισης γίνονται πταίσματα. Ομοίως πταίσματα γίνονται και οι πράξεις της αυτοδικίας και επαιτείας.

50. Τα ποσά που προβλέπονται ως κατώτατα όρια για το χαρακτηρισμό μιας πράξης ως κακούργημα αναπροσαρμόζονται ως ακολούθως: Το ποσό των 15.000 ευρώ σε 100.000 ευρώ, το ποσό των 73.000 σε 300.000 ευρώ και το ποσό των 150.000 ευρώ σε 500.000 ευρώ. Η ρύθμιση αυτή δεν αφορά τις εκκρεμείς υποθέσεις.
51. Οι παραβάτες της υγειονομικής διάταξης για την ηχορύπανση από τα κέντρα διασκεδάσεως τιμωρούνται πλέον σε βαθμό πλημμελήματος. Και ακολουθείται υποχρεωτικά η αυτόφωρη διαδικασία. Το φαινόμενο αυτό έχει λάβει πολύ οχληρές διαστάσεις τον τελευταίο καιρό.
52. Στα εγκλήματα της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου στο ελληνικό έδαφος υπηκόου τρίτης χώρας ή της μεταφοράς από το εξωτερικό στην Ελλάδα ή της προώθησης στην Ελληνική Επικράτεια, ακολουθείται υποχρεωτικά η αυτόφωρη διαδικασία και ποινή που επιβάλλεται δεν μετατρέπεται σε χρηματική, ούτε αναστέλλεται. Η μετατροπή των σχετικών αξιόποινων πράξεων σε κακουργηματικές πράξεις από τη μία πλευρά δεν διασφάλισε, ούτε διευκόλυνε το γενικό - ειδικό προληπτικό χαρακτήρα της ποινής, από την άλλη προκάλεσε δυσβάσταχτο βάρος και τεράστιες δυσλειτουργίες στα περιφερειακά εφετεία της χώρας.
53. Επί δραστών παράνομης εισόδου ή εξόδου από το Ελληνικό έδαφος, εφόσον κινείται κατ' αυτών η διαδικασία διοικητικής απέλασης, δεν εφαρμόζεται η αυτόφωρη διαδικασία, εκτός αν ο εισαγγελέας κρίνει ότι συντρέχουν λόγοι εφαρμογής της.
54. Αναμορφώνεται ο θεσμός της εξαίρεσης των Δικαστών.
- α. Είναι πειθαρχικά ελεγκτέος ο δικαστής που δηλώνει αποχή ή εξαίρεση από φυγοπονία ή έλλειψη σθένους.
  - β. Αντιμετωπίζεται το, όχι σπάνιο, φαινόμενο υποβολής αλληπάλληλων αιτήσεων εξαίρεσεως, που αρκετές φορές είναι εξόφθαλμα απαράδεκτες,

οι οποίες υποβάλλονται όχι για εξασφάλιση της αμεροληψίας του κρίνοντος, αλλά με στόχο την παράλυση της διαδικασίας.

Γ. Διοικητική Δίκη

Συμπληρώνεται και ενισχύεται ο θεσμός της πιλοτικής δίκης στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

55. Οι υποθέσεις που έχουν επιλυθεί με αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, και εκκρεμούν ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων εισάγονται σε διαδικασίες ενώπιον τους και εκδικάζονται σε συμβούλιο.
56. Ο διάδικος μπορεί με αίτηση του να ζητήσει να εισαχθεί η υπόθεση στο ακροατήριο.
57. Συγκροτείται ειδικός διατμηματικός δικαστικός σχηματισμός στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την εκδίκαση διαφορών που αφορούν τις στρατηγικές επενδύσεις. Στο σχηματισμό αυτό μετέχει ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, 12 σύμβουλοι και δύο πάρεδροι που επιλέγει η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι σχετικές αποφάσεις θα εκδίδονται στο συντομότερο δυνατόν χρόνο από τη συζήτηση τους.
58. Διευρύνεται χρονικά η δυνατότητα της αναθέτουσας να αποδεχθεί την προσφυγή που έχει ασκήσει ο διαγωνιζόμενος μέχρι τη συζήτηση.
59. Στη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων των δημοσίων συμβάσεων εισάγεται η δυνατότητα έκδοσης διατακτικού απόφασης μέσα σε διάστημα επτά ημερών από την εκδίκαση της σχετικής αίτησης.
60. Εισάγεται ο θεσμός της ενιαίας ενδικοφανούς προσφυγής. Δηλαδή προβλέπεται η επίλυση των διοικητικών αμφισβητήσεων χωρίς την ανάγκη του διοικούμενου να προσφεύγει τα διοικητικά δικαστήρια. Για την καλύτερη

και αποτελεσματικότερη λειτουργία του νέου αυτού θεσμού δημιουργείται σώμα μελών επιτροπών επίλυσης διοικητικών αμφισβητήσεων από αποφοίτους κατά τα 2/3 από τη Σχολή Δημόσιας διοίκησης. Πρόεδρος του σώματος ορίζεται συνταξιούχος ανώτατος ή ανώτερος δικαστικός λειτουργός. Στα σχετικά τριμελή κλιμάκια προβλέπεται η συμμετοχή μελών των επαγγελματικών επιμελητηρίων ή συλλόγων που έχουν μορφή ν.π.δ.δ.

61. Υποχρεωτική η αναγραφή ηλεκτρονικής διεύθυνσης του δικηγόρου που υπογράφει το δικόγραφο ή και του προσφεύγοντος. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα μπορεί να υποβληθεί και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον, φυσικά, φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Καθίσταται δυνατή και η ηλεκτρονική επίδοση
62. Επιβάλλεται συνοπτική έκθεση του δικογράφου η οποία δεν υπερβαίνει τις 200 λέξεις. Διαφορετικά δεν ορίζεται δικάσιμος της υπόθεσης.
63. Διευρύνεται η αρμοδιότητα των μονομελών διοικητικών πρωτοδικείων.
64. Σε περίπτωση που η δημόσια διοίκηση δεν αποστέλλει το φάκελο στο δικαστήριο, μετά την πρώτη αναβολή το δικαστήριο μπορεί να συνάγει τεκμήριο ομολογίας σε βάρος του δημοσίου για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος και να προχωρήσει στην εκδίκαση της υπόθεσης. Υπενθυμίζεται ότι με προγενέστερο νόμο έχουν αυστηροποιηθεί οι ποινικές και πειθαρχικές συνέπειες του υπαλλήλου που δεν ανταποκρίνεται στις εντολές του δικαστηρίου.
65. Τα προδήλως βάσιμα ένδικα μέσα ή βοηθήματα εκδικάζονται αμέσως από την παραπομπή τους σε συμβούλιο.
66. Τα προδήλως αβάσιμα απορρίπτονται με την ίδια διαδικασία.

Εύλογη διάρκεια Δίκης

67. Αίτηση επιτάχυνσης υποβάλλεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

- α) Η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των 30 μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.
- β) Τα ζητήματα που τίθενται με το ένδικο βοήθημα ή μέσο εμφανίζουν γενικότερο ενδιαφέρον, έχοντας συνέπειες σε ευρύτερο κύκλο προσώπων ή έχουν επιλυθεί με αποφάσεις του ίδιου ή ανώτερου δικαστηρίου.
- γ) Στο δικαστήριο που υποβάλλεται η αίτηση εκκρεμούν υποθέσεις για τα ίδια ακριβώς νομικά ζητήματα.
- δ) Για όλως εξαιρετικούς λόγους που αφορούν το αιτούν φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

68. Θεσπίζεται το δικαίωμα αποζημίωσης των διαδίκων λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης (εκτός από το δημόσιο και τους κυβερνητικούς οργανισμούς). Το δικαίωμα αυτό ασκείται εντός 6 μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειας. Η σχετική αίτηση εξετάζεται από Τριμελές Συμβούλιο από ανώτατους δικαστές.

69. Τα κριτήρια για την επιδίκαση ικανοποίησης λόγω υπέρβασης εύλογης διάρκειας της δίκης είναι η συμπεριφορά των διαδίκων, η πολυπλοκότητα των νομικών ζητημάτων, ο αριθμός των αναβολών, η έκδοση προδικαστικών αποφάσεων, η ύπαρξη εκκρεμών δικών με όμοιο περιεχόμενο ενώπιον ανωτέρων ή ανωτάτων δικαστηρίων κατά τη διάρκεια της δίκης, η υποβολή αίτησης επιτάχυνσης.

70. Συγκροτούνται ειδικές επιτροπές από μέλη του νομικού συμβουλίου του κράτους, έναν καθηγητή ΑΕΙ και ένα δικηγόρο Αθηνών ή Πειραιώς που υποδεικνύονται από τους οικείους συλλόγους για την εξέταση και την ουσιαστική ικανοποίηση των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

71. Δικαστική δαπάνη. Το δικαστήριο θα μπορεί να επιβάλλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης, στις περιπτώσεις που ο ηττηθείς

διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική του συμπεριφορά στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης.

72. Με διατάξεις πολύ μεγάλου αριθμού ειδικών διοικητικών νόμων προβλέπεται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων και θεσπίζονται και ειδικές δικονομικές διατάξεις που αφορούν το δικαστικό έλεγχο των σχετικών πράξεων. Οι διαφοροποιήσεις αυτές δεν έχουν κανέναν δικαιολογητικό λόγο. Δημιουργούν αμφισβητήσεις και καθυστερήσεις στην παροχή της έννομης προστασίας. Με συγκεκριμένη ρύθμιση καταργούνται όλες αυτές οι ειδικές διατάξεις και προβλέπεται δικαστική προστασία σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Δ. Ελεγκτικό Συνέδριο

73. Εισάγεται η πιλοτική δίκη και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

74. Δυνατότητα του Γενικού Επιτρόπου να εισάγει στο Ελεγκτικό Συνέδριο οποιοδήποτε βοήθημα ή μέσο με τις διαδικασίες της πιλοτικής δίκης.

75. Νέες ρυθμίσεις που αφορούν τη διάρθρωση και τις αρμοδιότητες της Γενικής Επιτροπείας για τον εκσυγχρονισμό του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ε. Οργανισμός Δικαστηρίων

76. Εισάγονται ρυθμίσεις στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων, στην Επιθεώρηση και στο Πειθαρχικό δίκαιο.

77. Οι κανονισμοί λειτουργίας στα δικαστήρια εγκρίνονται από τις ολομέλειες των Ανωτάτων Δικαστηρίων.

78. Τα δικαστήρια συνεδριάζουν τις εργάσιμες ημέρες δύο επιπλέον ώρες. Η διάταξη αυτή δεν αφορά στο σύνολο των δικαστικών υπαλλήλων αλλά αφορά

κυρίως στους Γραμματείς της έδρας και στις υποστηρικτικές αυτής Υπηρεσίες. Στις περιπτώσεις αυτές θα εξεταστεί σε συνεργασία με τους Συλλόγους των Εργαζομένων η δυνατότητα καταβολής υπερωριακής αμοιβής ή διευθέτησης του χρόνου εργασίας (λ.χ. με παροχή της δυνατότητας έξτρα ρεπό σε άλλες ημέρες).

79. Κώλυμα εντοπιότητας θα έχουν οι δικαστές που υπηρετούν σε Βόλο, Ρόδο, Χανιά και Ιωάννινα.

Στ. Ανεξάρτητες Αρχές

80. Η καινοτόμος εισαγωγή των Ανεξάρτητων Αρχών και η συνταγματική κατοχύρωση των περισσότερων εξ αυτών επιβάλλουν εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας κατά την διαδικασία συγκρότησης τους καθώς και της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των μελών τους. Επειδή αυτό συνεπάγεται και τροποποίηση του κανονισμού της Βουλής η εξειδίκευση αρκετών από τις νέες διατάξεις θα γίνει σε συνεργασία με τον πρόεδρο της Βουλής και την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει διατάξεις με τις οποίες θεσπίζεται η αναγραφή, επάνω στο δικόγραφο, υποχρεωτικά, της ηλεκτρονικής διεύθυνσης των δικηγόρων που καταθέτουν τα σχετικά ένδικα μέσα. Εισάγεται ο θεσμός της ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων εφόσον υπάρχει η δυνατότητα προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής. Οι διατάξεις αυτές αφορούν το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα Διοικητικά Δικαστήρια και το Ελεγκτικό Συνέδριο και έρχονται να συμπληρώσουν αντίστοιχες διατάξεις που πρόκειται να τεθούν σε εφαρμογή στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια, στο πλαίσιο της ψηφιακής Δικαιοσύνης (e-justice).

